

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bołesta

DFE-WNF.050.14.2025.AS
3662315.14760032.11895607
Warszawa, 01-04-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji Posła Bartłomieja Pejo w sprawie realizacji Programu „Czyste Powietrze” (K10INT8278)

Szanowny Panie Marszałku,

poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania, przygotowane na podstawie informacji otrzymanych od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW) oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (dalej: wfośigw), dotyczące realizacji Programu „Czyste Powietrze” (dalej: Program).

- 1. Czy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOSiGW) mają zabezpieczone środki finansowe na realizację wszystkich dotychczas podpisanych umów oraz umów będących w procesie weryfikacji? Proszę o przedstawienie stosownych zapisów budżetowych.**
- 2. Czy NFOŚiGW oraz WFOSiGW posiadają środki na realizację wniosków złożonych do dnia wstrzymania programu, które nie zostały jeszcze rozpatrzone? Gdzie obecnie znajdują się te środki?**

NFOŚiGW oraz wfośigw mają zabezpieczone środki finansowe na realizację przedsięwzięć wynikających z wniosków o dofinansowanie złożonych do 28.11.2024 r., tj. do dnia zawieszenia naboru nowych wniosków.

Dodatkowa pula środków – ze środków własnych NFOŚiGW - w wysokości 3 778 594 655 zł na pozostałe do przepracowania wnioski zostanie wkrótce rozdzielona między 16 wfośigw. Proces jest w toku.

- 3. Czy osoby odpowiedzialne za realizację programu CzP są informowane o stanie jego realizacji, niezbędnych środkach finansowych oraz występujących opóźnieniach w wypłatach? Dotyczy to m.in.: Prezesa NFOSiGW, Zarządu NFOSiGW, Prezesów i zarządów wszystkich 16 WFOSiGW, Ministra Środowiska i Klimatu oraz Komisji Środowiska w Senacie, Prezesa Rady Ministrów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.**

Zadaniem NFOŚiGW jako instytucji odpowiedzialnej za wdrażanie Programu jest monitorowanie i informowanie o bieżącej sytuacji Programu, dlatego oczywistym jest fakt,

że wiedzą tą dysponują zarówno Zarząd NFOŚiGW, jak i kierownictwo Ministerstwa Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) jako instytucji nadzorującej pracę NFOŚiGW, a także pełni rolę nadzorczą względem działalności wfośigw. Co oczywiste wiedzą taką dysponują także prezesi 16 wfośigw, które wdrażają Program. NFOŚiGW przekazuje również informacje o Programie, jeśli zwracają się o takie informacje przedstawiciele komisji do spraw środowiska Sejmu i Senatu, jak również KPRM. Ponadto, przedstawiciele NFOŚiGW (różnego szczebla) biorą udział w posiedzeniach komisji i innych spotkaniach w przypadku otrzymania zaproszenia.

Odpowiednie informacje o przebiegu naboru były też przekazywane pełnomocnikowi rządu ds. odbudowy obszarów dotkniętych powodzią, która dotknęła 4 województwa we wrześniu 2024 r.

4. **Ile wynoszą na dzień 18.02.2025 zaległości w wypłatach dla beneficjentów i wykonawców, wynikające ze złożonych wniosków o płatność? Proszę o podanie zarówno kwoty, jak i liczby niewypłaconych wniosków.**
5. **Ile wynoszą zaległości na dzień 18.02.2025 w wypłatach dla beneficjentów i wykonawców wynikające ze złożonych "dyspozycji wypłaty zaliczki"? Proszę o uwzględnienie zarówno dyspozycji zaakceptowanych, ale niewypłaconych, jak i dyspozycji złożonych, ale jeszcze niezaakceptowanych.**

Z danych gromadzonych w trybie nadzorczym przez MKiŚ wynika, że na 21.03.2025 r. liczba wniosków o płatność pozostająca do rozpatrzenia, dla których przekroczony został termin określony w regulaminie Programu, wynosiła 50 468 sztuk na kwotę 1 371 079 781 zł.

Tabela przedstawia liczbę i kwotę wniosków o płatność (beneficjentów indywidualnych i wykonawców) pozostającą do rozpatrzenia, dla których przekroczony został termin określony w regulaminie w podziale na poszczególne województwa.

Informacja na temat stanu oceny wniosków o płatność w Programie		
WFOŚiGW	Liczba wniosków o płatność pozostająca do rozpatrzenia, dla których przekroczony został termin określony w regulaminie [szt]	Kwota wniosków o płatność pozostająca do rozpatrzenia, dla których przekroczony został termin określony w regulaminie [zł]
WFOŚiGW w Białymstoku	1 890	61 414 572
WFOŚiGW w Gdańsku	4 170	86 918 105
WFOŚiGW w Katowicach	2 580	51 400 469
WFOŚiGW w Kielcach	5 987	185 645 518
WFOŚiGW w Krakowie	817	19 702 464
WFOŚiGW w Lublinie	3 732	116 519 661
WFOŚiGW w Łodzi	5 373	138 590 400
WFOŚiGW w Olsztynie	1 653	46 601 355
WFOŚiGW w Opolu	864	20 658 338
WFOŚiGW w Poznaniu	4 664	118 548 571
WFOŚiGW w Rzeszowie	7 593	251 686 434

WFOŚiGW w Szczecinie	91	2 653 702
WFOŚiGW w Toruniu	2 734	63 682 186
WFOŚiGW w Warszawie	4 044	117 753 154
WFOŚiGW we Wrocławiu	4 253	88 515 248
WFOŚiGW w Zielonej Górze	23	789 604
Suma	50 468	1 371 079 781

6. *Czy to prawda, że nie zostały wypłacone środki za wnioski o płatność sprzed ponad roku oraz że nie wszystkie zaliczki ze starej wersji programu CzP zostały wypłacone? Jeśli tak to z czego wynika ta sytuacja i czy odpowiednio ograny zostały o tym poinformowane?*
7. *Jakie działania podejmuje NFOŚiGW i WFOŚiGW w celu przyspieszenia wypłat środków i uniknięcia dalszych opóźnień?*

Informacja o liczbie i kwocie wniosków o płatność pozostającej do rozpatrzenia, dla których przekroczony został termin określony w regulaminie została przedstawiona w tabeli w odpowiedzi na pytanie 4 i 5. Wnioski o płatność podlegają szczegółowej analizie przez wfośiGW. W większości w wyniku ww. analizy Beneficjenci są wzywani do uzupełnień i wyjaśnień, a w wielu przypadkach inwestycje są poddawane kontroli, zwłaszcza przed dokonaniem płatności końcowej i całkowitego rozliczenia inwestycji. Nie otrzymaliśmy od prowadzącego Program NFOŚiGW informacji o nie wypłaconych środkach za wnioski o płatność złożonych (i kompletnych) sprzed ponad roku. Jeśli chodzi o zaliczki, czyli płatności w ramach prefinansowania, które zostało wprowadzone zmianą Programu od 15.07.2022 r., i funkcjonuje w kolejnych wersjach Programu z 3.01.2023 r. 22.04.2024 r. 14.06.2024 r. oraz najnowszej z 31.03.2025 r., to należy przyjąć że nie wszystkie zaliczki ze starej wersji Programu zostały wypłacone.

Opóźnienia w wypłatach środków w ramach Programu wynikają z co najmniej kilku czynników. Na wolniejszy od przewidywanego proces obsługi wniosków i rozliczania umów przez wfośiGW miał wpływ przede wszystkim brak finansowania z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (dalej: KPO) w 2023 r., przed uruchomieniem finansowania z FEnIKS. Obecna przerwa w przyjmowaniu nowych wniosków od 28.11.2024 r. do 31.03.2025 r. ma przyczynić się m.in. do przeprowadzenia zaległych rozliczeń. Jednocześnie, w związku z licznymi nadużyciami w Programie ze strony nieuczciwych wykonawców, trwają wzmożone i szczegółowe kontrole przeprowadzonych inwestycji, co również wpływa na spowolnienie procesu wypłat. Kontrole ujawniają m.in. zawyżanie kosztów jednostkowych, czy narzucanie bardzo wysokich marż za wykonane prace. Kwestia niewypłaconych środków zależy m.in. od liczby składanych wniosków o dofinansowanie oraz możliwości kadrowych w danym wfośiGW, tj. pracowników zajmujących się rozpatrywaniem złożonych wniosków w ramach Programu, stąd też sytuacja jest zmienna. Aktualne informacje w tym zakresie posiadają więc poszczególne wfośiGW.

NFOŚiGW monitoruje przebieg prac prowadzonych w wfośiGW na podstawie danych, które uzyskuje. Postęp widać w cotygodniowych statystykach dostępnych na stronie <https://czystepowietrze.gov.pl/>, gdzie sukcesywnie zwiększa się liczba podpisanych umów (z puli zaległych) i wypłaconych środków (z rozliczonych inwestycji).

8. *Czy zdają sobie Państwo sprawę, że obecna sytuacja finansowa programu prowadzi do problemów z płynnością finansową wielu firm, może doprowadzić do bankructwa części z nich oraz powodować tragiczne skutki społeczne, łącznie z tymi najgorszymi?*

Zarząd NFOŚiGW wyraził gotowość i otwartość na dialog z przedstawicielami firm wykonawczych, czego efektem było spotkanie 31.01.2025 r. w siedzibie NFOŚiGW. NFOŚiGW zapowiedział możliwość kolejnych spotkań z firmami wykonawczymi, które sygnalizują, że czekają na zaliczki i wypłaty za zrealizowane przedsięwzięcia w ramach Programu. Ponadto, NFOŚiGW zwrócił się z prośbą do wszystkich 16 wfośiów o organizowanie podobnych spotkań na terenie każdego województwa i takie spotkania się sukcesywnie odbywają.

9. *Jakie działania zamierzają podjąć odpowiednie organy, aby zabezpieczyć środki finansowe na bieżącą i przyszłą realizację programu? Jakie kroki podejmie ministerstwo i rząd, aby uniknąć powtórzenia się obecnych problemów w przyszłych edycjach programu?*

Dzięki staraniom MKiŚ, Program został ujęty w KPO w ramach Komponentu B – Zielona energia i zmniejszenie energochłonności. 20.12.2022 r. została zawarta umowa pomiędzy MKiŚ a NFOŚiGW na kwotę 13 895 273 746,00 zł, o objęcie Programu wsparciem z KPO. Z uwagi na poważne opóźnienia w realizacji KPO powstałe przed październikiem 2023 r., w szczególności brak składania przez Polskę wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w założonych wcześniej terminach, w 2023 r. w Programie wystąpiły poważne problemy z płynnością finansowania. Pomimo braku zapewnionego finansowania, wnioski w Programie były w dalszym ciągu przyjmowane, natomiast z uwagi na brak środków nie były rozpatrywane. Wznowienie finansowania Programu ze środków KPO nastąpiło dopiero na początku 2024 r. NFOŚiGW otrzymał dotychczas z Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. zaliczki w łącznej wysokości 5 828 036 641,87 zł.

Z początkiem 2024 r., uruchomione zostało również finansowanie Programu ze środków unijnych w ramach FEnIKS. 16.04.2024 r. NFOŚiGW zawarł z 16 wfośiów umowy o dofinansowanie 16 projektów grantowych ze środków FEnIKS na łączną kwotę 6 400 000 000 zł. Nabór wniosków dofinansowanie dla grantobiorców uruchomiony został 22.04.2024 r. Na tej podstawie 16 wfośiów otrzymało zaliczki w łącznej kwocie 1,61 mld zł. Pierwotna kwota wynikająca z 16 podpisanych z wfośiów umów została w III kwartale 2024 r. zwiększona o dodatkowe 1 220 000 000 zł. Wszystkie aneksy zwiększające dostępne środki do umów z wfośiów zostały podpisane. Łączna kwota finansowania z FEnIKS to 7 620 000 000 zł.

Zabezpieczenie środków finansowych na przyszłą realizację Programu realizowane jest poprzez zapewnienie nowych źródeł finansowania. 18.02.2025 r. NFOŚiGW złożył wniosek do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 10 mld zł na potrzeby finansowania naboru Programu ze środków Funduszu Modernizacyjnego (dalej: FM). FM został ustanowiony w ramach wsparcia realizacji celów polityki energetyczno-klimatycznej UE i jest zasilany środkami ze sprzedaży uprawnień do emisji CO₂ w ramach unijnego systemu handlu emisjami, tzw. EU-ETS. FM dedykowany jest transformacji energetycznej gospodarki (w tym sektora budownictwa) i walce z ubóstwem energetycznym.

Nowa odsłona Programu będzie uwzględniała zmiany, które wyeliminują najczęściej zidentyfikowane nadużycia w Programie. Wprowadzony zostanie również mechanizm Operatorów zapewniających wsparcie mieszkańców o najniższych dochodach. Dzięki lepszemu przygotowaniu wniosków, unikaniu błędów w dokumentach oraz ograniczeniu nieprawidłowości podczas realizacji inwestycji, przyspieszony zostanie proces rozpatrywania wniosków i realizacji płatności.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/